**УТВЪРДИЛ,**
**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА ДФ"ЗЕМЕДЕЛИЕ"**
**МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ: (П)**
**(Д-Р ГЕОРГИ ТАХОВ)**

***(Дата на утвърждаване: 17.10.2024 г.)***

# У К А З А Н И Я

## за прилагане на помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 за компенсиране на щети от пожар, през 2024 г.

## 1. Правно основание

**1.1.** Регламент (ЕС) № 1408/2013 г. на Комисията от 18 декември 2013 г., изменен с Регламент (ЕС) 2019/316 от 21 февруари 2019 г., за прилагане на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на ЕС към помощта *de minimis* в селскостопанския сектор, публикуван в официален вестник на ЕС, L 352;
**1.2.** Чл.12, ал.1, т.1 и ал.2, т.1, б. "а" от Закона за подпомагане на земеделските производители;
**1.3.** Заповеди на областен управител и/или кмет за обявяване на извънредни/бедствено положение в областта/общината;
**1.4.** Решение на Управителния съвет (УС) на ДФ "Земеделие" с Протокол № 233 от 02.08.2024 г. и Протокол № 235 от 07.10.2024 г.

## 2.Обхват, условия и размер на подпомагане

**2.1. Направление за подпомагане:**

- Трайни насаждения;
- Други трайни насаждения;
- Полски култури;
- Черупкови плодове;
- Пасища и мери;
- Ливади;
- Селскостопански животни, в т.ч. пчелни семейства и пчелни кошери.

**2.2. Размер на помощта:**
**2.2.1.** Бюджет на помощта: **1 922 000 лв.**
**2.2.2.** Общият размер на предоставените на един земеделски стопанин помощи *de minimis* не може да надхвърля левовата равностойност на **25 000 евро (48 895.75 лв.)** за период от три последователни бюджетни години (2022 г. – 2024 г.). Максималният размер на помощта *de minimis* **за едно и също предприятие** (в т.ч. при наличие на обстоятелства по преобразуване: сливане/придобиване/разделяне (когато преобразуването е извършено след 01.01.2014 г.), не може да надхвърля левовата равностойност на **25 000 евро (48 895.75 лв.)** за период от три последователни бюджетни години (2022 г. – 2024 г.).
**2.2.3.** Помощта се предоставя за компенсиране на възникнали щети вследствие на пожар през 2024 г.
**2.2.4.** Размер на помощта за единица площ, за глава животно и за пчелно семейство.
На база направените изчисления от Министерство на земеделието и храните (МЗХ) са определени следните единични ставки за подпомагане:

- трайни насаждения (овощни, лозя) - 8 763 лв./ха;
- други трайни насаждения (маслодайна роза, лавандула, шипка, салвия) – 1 231 лв./ха;

- черупкови плодове (бадеми, орехи, лешници) – 2 864 лв./ха;
- полски култури (пшеница, тритикале, царевица, ечемик, слънчоглед) – 1 900 лв./ха;
- пасища и мери - 214 лв./ха;
- ливади – 256 лв./ха;
- пчелни семейства - 191 лв./бр.;
- пчелни кошери – 174 лв./бр.;
- овце майки – 324 лв./бр.

**2.2.5. Допустимите за подпомагане опожарени площи с трайни насаждения и брой унищожени животни, в т.ч. пчелни семейства, по видове и категории се определят на база информацията от Регистъра на издадените протоколи по т. 5.3. от настоящите указания.**
**2.2.6. Допустимите за подпомагане площи, извън посочените по т. 2.2.5, се определят след извършена проверка от експертни комисии на териториите на Областните дирекции „Земеделие“ или общински служби по земеделие, по т. 6.3. от настоящите указания, като се обективират в протокол издаден от същите комисии. Информацията от протоколите се включва в Регистъра на издадените протоколи по т. 5.3 от настоящите указания.**

## 3. Ползватели

**3.1.** Помощта се предоставя на земеделски стопани, занимаващи се с първично производство на селскостопанска продукция – физически лица, еднолични търговци, юридически лица и кооперации, за компенсиране на щети от пожар през 2024 г., при следните условия:
**3.1.1.** Унищожените площи и/или животни да попадат/да са отглеждани в областите/общините, съгласно заповедите по т. 1.3. от настоящите указания.
**3.1.2.** Земеделски стопани с изгорели постоянно затревени площи се подпомагат при условие, че към датата на събитието притежават:
**а)** животновъден обект, с идентифицирани животни и/или отразен брой пчелни семейства в него, въведени в системата на БАБХ за идентификация и регистрация на животните.
**б)** животновъден обект пчелин с отразен брой на пчелните семейства към датата на събитието.
**3.2. Едноличните търговци** и **юридическите лица** е необходимо да бъдат регистрирани по реда на Закона за търговския регистър.
**3.3.** По мярката се подпомагат земеделски стопани по т. 3.1., които отговарят на следните условия:
- да са регистрирани като земеделски стопани съгласно Наредба № 3 от 1999 г.;
- да нямат изискуеми задължения към ДФ „Земеделие (ДФЗ). В случай на налични изискуеми и ликвидни задължения към Фонда, същите се прихващат от помощта;
- да не са в открито производство за обявяване в несъстоятелност или обявени в несъстоятелност;
- да не са в производство по ликвидация;
- да са включени в Регистъра на издадените протоколи по т. 5.3 от настоящите указания.

**3.4. Специфични изисквания:**
**3.4.1.** Под понятието **„едно и също предприятие”** по т. 2.2.2. на настоящите указания означава всички предприятия, които поддържат помежду си поне един вид от следните взаимоотношения, съгласно чл. 2 на Регламент (ЕС) № 1408/2013:
**а)** дадено предприятие притежава мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в друго предприятие;
**б)** дадено предприятие има право да назначава или отстранява мнозинството от членовете на административния, управителния или надзорния орган на друго предприятие;

**в)** дадено предприятие има право да упражнява доминиращо влияние спрямо друго предприятие по силата на договор, сключен с това предприятие, или на разпоредба в неговия устав или учредителен акт;
**г)** дадено предприятие, което е акционер или съдружник в друго предприятие, контролира самостоятелно, по силата на споразумение с останалите акционери или съдружници в това предприятие, мнозинството от правата на глас на акционерите или съдружниците в това предприятие;
**д)** предприятия, поддържащи едно от взаимоотношенията, посочени в букви а) – г), посредством едно или няколко други предприятия, също се разглеждат като едно и също предприятие.
**3.4.2.** При наличие на преобразуване, съгласно чл. 3, параграф 8 и 9 от Регламент (ЕС) 1408/2013:
**а)** В случай на сливания или придобивания всички предходни помощи *de minimis*, предоставяни на някое от сливащите се предприятия, се вземат под внимание при определяне на това дали дадена нова помощ *de minimis*, отпусната на новото предприятие или на придобиващото предприятие, не води до превишаване на тавана или националния лимит. Помощта *de minimis*, предоставена законно преди сливането или придобиването, остава правомерна.
**б)** Ако дадено предприятие се разделя на две или повече отделни предприятия, помощта *de minimis*, отпусната преди разделянето, се предоставя на предприятието, което се е възползвало от нея, като по принцип това е предприятието, поемащо дейностите, за които е била използвана помощта *de minimis*. Ако такова предоставяне не е възможно, минималната помощ се разпределя пропорционално на базата на счетоводната стойност на собствения капитал на новите предприятия към действителната дата на разделянето.

## 4. Ред за кандидатстване

**4.1.** Лицата по т. 3 от Раздел I на настоящите указания подават заявление за подпомагане **в Областните дирекции на ДФ "Земеделие"**. Кандидатства се лично или чрез упълномощено лице, след представяне на нотариално заверено пълномощно по образец, изготвен от ДФЗ.
**4.2.** Служителите от ОД на ДФЗ оказват помощ на кандидатите при подаване на заявленията за подпомагане. Заявлението за подпомагане се разпечатва от Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) в два екземпляра и се подписва от кандидата/упълномощеното лице. Всяко заявление получава номер, който се генерира автоматично. Датата на разпечатване и подписване на заявлението се счита за дата на подаване на заявлението за подпомагане в ДФЗ. Един екземпляр от заявлението се предоставя на кандидата или на упълномощеното от него лице. Вторият екземпляр остава в ОД на ДФЗ.
**4.3.** ДФ "Земеделие" определя размера на помощта на всеки бенефициер, съобразно утвърдените ставки по т. 2.2.4. и спазване условията за допустимост. Когато сумата на заявените средства надхвърля размера на утвърдения бюджет по схемата се информира МЗХ за предприемане на последващи действия.
**4.4.** ДФЗ взема решение за одобрение на заявлението или прави отказ.
**4.5.** Помощта се изплаща по посочената IBAN сметка на земеделския стопанин.

## 5. Документи за предоставяне на помощта

**5.1. Кандидатите прилагат следните документи:**
**а)** заявление, генерирано от системата, в което се декларира:

- ЕИК *(за ЕТ и ЮЛ)*;
- IBAN сметка и BIC код на обслужващата банка;
- размер на получена друга минимална помощ от 01.01.2022 г. по Регламент (ЕС) № 1408/2013;

- размер на отпусната друга минимална помощ по други регламенти за помощи de minimis *(Регламент (ЕС) № 2023/2831 (предишен Регламент (ЕС) 1407/2013), Регламент (ЕС) 2023/2832 (предишен Регламент (ЕС) 360/2012), Регламент (ЕС) № 717/2014 )*, предоставена през предходните 3 години преди датата на предоставянето ѝ (съгласно §11 от преамбюла на Регламент (ЕС) 2023/2831).
- Наличие на свързаност по т. 3.4.1., във връзка с т. 2.2.2. на настоящите указания. Наличие на обстоятелства по преобразуване по т. 3.4.2., във връзка с т. 2.2.2. на настоящите указания: сливане/придобиване/разделяне (когато преобразуването е извършено след 01.01.2014 г.);

**б)** решение на компетентния орган на управление на юридическото лице за кандидатстване по схемата *(не се отнася за ЕТ)*;

**5.2. Документи, издадени служебно в резултат на извършени проверки от отдели ПСМП.**

**а)** извлечение от регистър „Лоши вземания“ в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), удостоверяващо дали бенефициента има изискуеми задължения към Фонда.

**б)** разпечатка от ИСАК от Интегрираната информационна система на БАБХ за наличния брой животни;

**в)** разпечатка от Регистър "Животни и пчелини" в ИСАК за удостоверяване регистрация на животновъден обект (за случаите по т. 3.1.2. от настоящите указания);

**г)** разпечатка от Регистър "Животни и пчелини" в ИСАК за удостоверяване идентифицирани животни в животновъдния обект, въведени в системата за идентификация и регистрация на животните на БАБХ, към датата на събитието (за случаите по т. 3.1.2. от настоящите указания).

**5.3. Документи, предоставени служебно на ДФ “Земеделие“:**

МЗХ предоставя на ДФЗ Регистър на издадените протоколи за установяване на щети, причинени от пожар, съгласно заповед РД 09-798 от 18.07.2024 г. на министъра на земеделието и храните.

## 6. Контрол

**6.1.** Отдел „ПСМП” извършва документална проверка на информацията, предоставена от кандидата за подпомагане, както и за спазването на изискванията за допустимост на заявлението.

**6.2.** ДФЗ контролира общата стойност на изплатените помощи да не надхвърля левовата равностойност на 25 000 EUR на едно и също предприятие (в т.ч. при наличие на обстоятелства по преобразуване: сливане/придобиване/разделяне) за три последователни бюджетни години.

**6.3.** Експертни комисии на териториите на Областните дирекции „Земеделие“ или общински служби по земеделие извършват проверки на площи, извън посочените по т. 2.2.5 от настоящите указания, както следва:

- **Локализиране на опожарени земеделски площи и животновъдни обекти**

Експертни комисии на териториите на Областните дирекции „Земеделие“ или общински служби по земеделие в които участват служители на БАБХ, ОД на ДФЗ – РА, представители на местната власт на съответната община и други ведомства и служби съобразно спецификата на стопанствата, обхождат засегнатите от обявеното бедствено положение земеделски стопани. Описва и онагледява в протокол установените щети.

- **Измерване на опожарени земеделски площи**

При възникване на физическа невъзможност, от страна на експертните комисии, за определяне на опожарени площи, във връзка с обявеното бедствено положение, в общини на територията на различни области в страната, дирекция „ТИ“ ще извърши анализ с цел установяване на засегнатите площи. Анализа се извършва чрез дешифрация на времеви серии от сателитни изображения, направени от сателитна платформа „Сентинел 2“, които са достъпни на Copernicus BROWSER: https://browser.dataspace.copernicus.eu. Ако е нужно измерване на частично засегната от пожарите площ на даден парцел, то ще се извършва с ГИС софтуер, по външните граници на опожарената земеделска площ, в заявените граници

на парцела. Като за резултата ще се генерира „SHP“ файл със съответните геометрии от измерванията. Ако не е нужно измерване ще се извършва автоматично географско пресичане на декларираните през кампания ДП 2024 парцели за подпомагане по схемите и мерките за директни плащания с опожарените площи изброени в заповедите на областните управители и кметове за бедствено положение. Изготвя се публична справка съдържаща УРН, номер на деклариран парцел, заявена култура, декларирана площ на парцела и размер на опожарената площ за всеки парцел в хектари. Публичната справка ще се използва като допълнителен инструмент за попълване на протоколите от посещенията на терен от комисиите към Областна дирекция „Земеделие“ на МЗХ.

**6.4**. Експертните комисии на териториите на Областните дирекции „Земеделие“ или общински служби по земеделие издават окончателни протоколи за констатиране на щетите вследствие на пожар.

## 7. Срокове на помощта

**7.1.** Срок за подаване на заявленията в отдел „ПСМП” към областните дирекции на ДФЗ – **от 24 октомври 2024 г. до 04 ноември 2024 г.**

**7.2.** Срок за изплащане на помощта: **до 25 ноември 2024 г.**

Допуска се изплащане на помощта и след срока, при възникнали казуси и обстоятелства, изискващи извършване на допълнително обследване допустимостта за подпомагане на съответния бенефициент.

## 8. Отговорности

**8.1.** При деклариране на неверни данни и представяне на неистински документи, вземането на Фонда става изискуемо и земеделският стопанин възстановява получените средства, заедно със законната лихва от датата на получаването им.

**8.2.** Предоставените финансови средства по настоящата държавна помощ, имат характер на публично вземане. Принудително събиране на тези средства се осъществява от ДФ “Земеделие“ по реда на ЗПЗП, АПК и ДОПК.

## 9. Спазване на правилата за държавни помощи

**9.1.** Помощта, съгласно тази схема е вид държавна помощ, предоставена при условията на правото на Европейския съюз и националното законодателство.

**9.2.** Помощта предоставена под формата на безвъзмездни средства се счита за прозрачна помощ de minimis, съгласно чл. 4, параграф 2 от Регламент 1408/2013 на Комисията .

**9.3.** Когато дадено предприятие участва в първичното производство на селскостопански продукти, както и упражнява дейност в един или повече от секторите, или извършва други дейности, попадащи в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1407/2013, помощта de minimis, отпусната за дейности в сектора на производството на селскостопански продукти съгласно настоящите Указания, може да се кумулира с помощ de minimis, предоставена за последните посочени сектор(и) или дейности до съответния таван, определен в член 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1407/2013, при условие че се гарантира чрез подходящи средства — например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че първичното производство на селскостопански продукти не се ползва от помощи de minimis, предоставени в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013.

**9.4.** Когато предприятие осъществява дейност в първичното производство на селскостопански продукти и в първичното производство на продукти от риболов и аквакултури, помощта de minimis, отпусната за сектора на производството на селскостопански продукти съгласно настоящите Указания, може да се натрупва с помощ de minimis за дейности в първичното производство на продукти от риболов и аквакултури, отпусната в съответствие с Регламент (ЕС) № 717/2014 до съответния таван, определен в посочения регламент, при условие че се гарантира чрез подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че първичното производство на

селскостопански продукти не се ползва от помощ de minimis, предоставяна съгласно Регламент (ЕС) № 717/2014.

**9.5.** Администраторът на помощта въвежда информацията за предоставената по настоящите указания помощ de minimis в централния регистър на национално равнище, при спазване на разпоредбите на Закона за държавните помощи и Правилника за прилагането му.

**9.6.** В съответствие с чл. 10 от Закона за държавните помощи, ДФ ”Земеделие” е администратор по помощта.

**За МЗХ**
**Заместник-министър: (П)**
Иван Капитанов

**За ДФ ”Земеделие”**
**Изпълнителен директор: (П)**
Ива Иванова